

College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Vergadering van 11 oktober 2022
Bedrijfsvoering - Organisatieadvies

**11 2022_B&W_00737 Informatienota, Septembercirculaire 2022
gemeentefonds**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer J.H. Bats, Burgemeester en voorzitter; de heer M. Smit, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer B. Harmsma, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw Henriëtte de Jong, Waarnemend gemeentesecretaris

Samenvatting

De gemeente is voor haar inkomsten voor een groot gedeelte afhankelijk van de rijksoverheid. In het jaar 2022 ontvangen wij ongeveer € 95 miljoen via de Algemene uitkering (A.U.) uit het gemeentefonds.

Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. Stijging of daling van dit bedrag wordt voor een belangrijk deel bepaald door de koppeling aan de hoogte van de rijksuitgaven. De septembercirculaire 2022 geeft als uitkomst voor Steenwijkerland een hoger budget ten opzichte van de meicirculaire 2022. Dit heeft positieve gevolgen voor het saldo van onze begroting. De gemeente heeft meer geld vrij te besteden. Hoeveel dat is kunt u aflezen in onderstaande twee tabellen.

Tabel 1 Effect van de A.U. op het meerjarig saldo van de begroting (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Mutatie A.U. september 2022	+ 3.920	+ 2.795	+ 2.361	+ 340	+ 1.920
Al opgenomen in begroting 2023 - 2026	-	-	-	-	- 2.345*
Taakmutaties	- 2.386	- 29	- 25	+ 61	+ 54
<i>Effect A.U. op het saldo van de begroting</i>	+ 1.534	+ 2.766	+ 2.336	+ 401	- 371

* *Eenmalige rijksbijdrage*: het rijk werkt met gemeenten aan een nieuwe financieringssysteem van het gemeentefonds vanaf het jaar 2026. In aanloop daar naar toe stelt het kabinet voor gemeenten in de septembercirculaire eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar via de Algemene uitkering van het gemeentefonds. Met het extra te ontvangen bedrag hebben wij al rekening gehouden in de begroting 2023- 2026.

Tabel 2 Ontwikkeling saldo van de begroting (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo begroting	+ 590	+ 488	+ 2.919	+ 5.746	+ 367
<i>Effect A.U. op het saldo van de begroting</i>	+ 1.534	+ 2.766	+ 2.336	+ 401	- 371

Nieuw saldo	+ 2.124	+ 3.354	+ 5.255	+ 6.147	- 4
--------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------

+ = voordeel

De financiële gevolgen van de septembercirculaire 2022 worden verwerkt in de Jaarrekening 2022 en in de Perspectiefnota 2023 - 2027.

Let op:

Op 5 oktober jl. heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties alle gemeenten gemeld dat zij bij het opstellen van de septembercirculaire 2022 van het gemeentefonds een fout hebben gemaakt. In de decembercirculaire 2022 zal deze fout worden hersteld door het ministerie en worden gemeenten geïnformeerd over de juiste bedragen voor de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Indien uitgegaan wordt van de nieuwe juiste cijfers, dan schatten wij in dat dit voor de gemeente Steenwijkerland vanaf het jaar 2023 een structureel nadeel betekent van ongeveer € 640.000. Dit nadeel is **niet** verwerkt in deze informatienota. Bij de informatienota over de decembercirculaire 2022 komen wij hierop terug.

Informatienota

Inleiding

Het rijk informeert de gemeenten o.a. in de septembercirculaire over de gemeentefondsuitkeringen. De ontwikkeling hiervan wordt voor een belangrijk deel bepaald door de hoogte van de rijksuitgaven. Wijzigingen in de rijksuitgaven hebben direct invloed op de omvang van de A.U. (samen de trap op en samen de trap af). De uitkomst van de septembercirculaire is voor onze gemeente gunstig, waardoor het financieel perspectief de komende jaren verbetert.

Het rijk werkt met gemeenten (en provincies) aan een nieuwe financieringssysteem gemeentefonds vanaf het jaar 2026. Daarom heeft het kabinet in het voorjaar besloten om vanaf 2026 een fors lager bedrag aan Algemene uitkering uit te keren. In deze circulaire echter stelt het kabinet voor gemeenten eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar. Dit om te voorkomen dat gemeenten geen sluitende begroting kunnen presenteren bij de laatste jaarschijf. In de begroting 2023 - 2026 hebben wij hiermee al rekening gehouden.

Kernboodschap

In onderstaande tabel kunt u zien met welk bedrag de A.U. toeneemt. Door de toename van de A.U. wordt ook het saldo van de begroting gunstig beïnvloed.

Tabel 3 Toename Algemene uitkering (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Toename A.U.	+ 3.920	+ 2.795	+ 2.361	+ 340	+ 1.920

Kanttekeningen:

Voor het extra budget dat wij ontvangen moet ook een aantal (nieuwe) taken worden verricht. Hoewel het geld uit de A.U. vrij te besteden is, kiezen wij er voor om dit budget ook voor deze taken in te zetten, dan wel te reserveren via een stelpost. Dit betekent wel dat de totale toename van de A.U. niet kan worden ingezet voor (verbetering van) het begrotingssaldo.

Hieronder kunt u lezen om welke bedragen en taken het gaat. Ook kunt u zien of een bedrag wordt toegevoegd (+ of -) aan een bestaand budget of dat het bedrag op een stelpost wordt gezet. Hierbij hanteren wij de regel dat wanneer het een nieuwe taak betreft, het desbetreffende budget op een stelpost wordt gezet. Indien het te ontvangen bedrag betrekking heeft op een reeds bestaande taak dan wordt dit bedrag toegevoegd aan het begrotingsbudget.

Als het bedrag op een stelpost is gezet kan dit budget alleen worden uitgegeven na goedkeuring van een bestedingsplan door ons college.

Tabel 4 Taakmutaties (bedragen x € 1.000)

Nummer	Doel	Naar	2022	2023	2024	2025	2026
1	Wsw	budget	+ 36	-	-	-	-
2	Energietoeslag	budget	+ 1.482	-	-	-	-
3	Inburgering	budget	+ 38	+ 107	+ 83	-	-
4	Participatie IPS	budget	-	- 24	-	-	-

	regeling						
5	Uitvoeringkosten SVB	budget	-	- 76	- 79	- 82	- 76
6	Financiering GDI	budget		- 19	- 20	- 20	- 19
7	Begeleiding statushouders	budget	+ 78	-	-	-	-
8	Omgevingswet	budget	+ 620	-	-	-	-
9	Wkb	stelpost	+ 102	+ 41	+ 41	+ 41	+ 41
10	Leerlingenvervoer Oekraïne	budget	+ 30	-	-	-	-
		Totaal	+ 2.386	+ 29	+ 25	- 61	- 54

Toelichting taken:

1. Participatie (Wsw)

Eerder heeft het kabinet de gemeenten, in 2020 en 2021, een bijdrage verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronapandemie. Het kabinet stelt voor hetzelfde doel aanvullend € 10 miljoen beschikbaar voor de periode van 1 januari tot 1 april 2022. De gemeente Steenwijkerland ontvangt een bedrag ter hoogte van € 36.000, dat wordt toegevoegd aan het budget dat in de begroting beschikbaar is voor de NoordWestGroep. Een eventueel tekort in de exploitatie wordt aangevuld door de gemeente. Afrekening met de NoordWestGroep vindt plaats op basis van het jaarresultaat.

2. Energietoeslag

In de meicirculaire van dit jaar heeft verwerking plaats gevonden van het beschikbaar gestelde bedrag van € 854 miljoen in verband met het verstrekken van een energietoeslag aan huishoudens met een laag inkomen. In het debat over de Voorjaarsnota op 5 juli jl. heeft het kabinet aangekondigd het richtbedrag van de eenmalige energietoeslag te verhogen, van € 800 naar € 1.300. Het kabinet heeft hiervoor een eenmalig extra budget (van € 550 miljoen) beschikbaar gesteld. De verdeling van deze aanvulling via de algemene uitkering is, evenals een correctie op de berekening van de toeslag in mei (zie Najaarsnota) in deze circulaire verwerkt. De energietoeslag bedraagt voor het jaar 2022 in totaal € 1.300 voor mensen die leven van een sociaal minimum.

Tijdens de augustusbesluitvorming is door het kabinet besloten om in 2023 nogmaals € 1.300 aan deze doelgroep uit te keren. Dit is opgenomen in de Miljoenennota 2023. Om huishoudens in 2022 nog beter te ondersteunen, wordt gemeenten de mogelijkheid geboden om € 500 hiervan al in 2022 uit te keren. De begroting voor het gemeentefonds zal hier nog op worden aangepast. Van de € 1,4 miljard voor 2023 is het kabinet voornemens om € 500 miljoen naar 2022 te schuiven, waardoor er € 900 miljoen in 2023 overblijft. Over de verdeling van de middelen in 2022 volgt zo spoedig mogelijk nadere informatie.

3. Inburgering

In het bestuurlijk akkoord met betrekking tot de opvang van asielzoekers op 26 augustus jl. is afgesproken dat het kabinet voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is afgesproken het budget voor de inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 op te hogen met respectievelijk € 20, 40 en 30 miljoen. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden.

4. Participatie IPS regeling

Voor de Regeling vergoeding Individuele plaatsing en steun (IPS) voor de gemeentelijke doelgroep (met b.v. bijstandsuitkering) is in totaal € 21,5 miljoen beschikbaar. Volgens een bestuurlijk afspraak dragen gemeenten de helft bij van de uitgaven van de subsidie. Daarom wordt eenmalig in 2023 € 10,75 miljoen uitgenomen uit het gemeentefonds. Dit programmageld is bestemd voor de inzet van IPS trajecten voor de re-integratie van mensen met een ernstige psychische aandoening. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) trekken hierin samen op. Via de regeling IPS wordt subsidie verstrekt aan een GGZ-instelling voor een re-integratie traject.

5. Uitvoeringskosten SVB

De VNG en het ministerie van VWS zijn overeengekomen om met ingang van het jaar 2023 een structureel bedrag uit het gemeentefonds te nemen ten behoeve van de uitvoeringskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

6. Financiering GDI

De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) is de verzamelterm voor de digitale voorzieningen die overheidsbreed worden gebruikt voor dienstverlening aan burgers en ondernemers. De VNG streeft naar een compacte en robuuste GDI die bestaat uit een toegangsvoorziening (DigiD), een berichtenvoorziening (MijnOverheid Berichtenbox) en een stelsel van basisregistraties. De financiering van de generieke digitale infrastructuur (GDI) wordt vanaf het begrotingsjaar 2023 centraal onder gebracht bij het ministerie van BZK. Een centrale financiering draagt bij aan de gewenste bredere deelname en een hoger gebruik van de GDI.

7. Begeleiding statushouders

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden in 2022 in totaal € 3,5 miljoen.

8. Omgevingswet

In de meicirculaire 2022 is reeds aangekondigd dat het rijk in totaal € 150 miljoen bijdraagt aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Deze € 150 miljoen is in deze circulaire verwerkt. Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in een latere circulaire.

9. Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)

De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere projecten. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Onder deze wet zullen kwaliteitsborgers zorgdragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden. Tegelijkertijd wijzigen bepaalde wettelijke taken en krijgen gemeenten er extra wettelijke taken bij, zoals registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Hieronder vallen onder andere bouwmeldingen, gereed meldingen en informatieverstrekking van de start en einde van bouwwerkzaamheden.

10. Leerlingenvervoer Oekraïne

Uit de Oekraïne komen mensen naar Nederland, waaronder veel kinderen en jongeren onder de 18 jaar. Scholen en gemeenten leveren enorme inspanningen om deze leerlingen onderwijs te bieden, waaronder in sommige gevallen ook het vervoer naar school. Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen. De uitkering Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij hiervoor hebben gemaakt.

Consequenties voor de gemeente

De septembercirculaire 2022 geeft als uitkomst voor Steenwijkerland een hoger budget te zien ten opzichte van de meicirculaire 2022. Dit heeft positieve gevolgen voor het saldo van onze begroting. De gemeente heeft meer geld vrij te besteden. Hoeveel dat is kunt u aflezen in onderstaande twee tabellen.

Tabel 1 Effect van de A.U. op het meerjarig saldo van de begroting (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Mutatie A.U. september 2022	+ 3.920	+ 2.795	+ 2.361	+ 340	+ 1.920
Al opgenomen in begroting 2023 - 2026	-	-	-	-	- 2.345*
Taakmutaties	- 2.386	- 29	- 25	+ 61	+ 54

<i>Effect A.U. op het saldo van de begroting</i>	+ 1.534	+ 2.766	+ 2.336	+ 401	- 371
--	----------------	----------------	----------------	--------------	--------------

* *Eenmalige rijksbijdrage:* het rijk werkt met gemeenten aan een nieuwe financieringssysteem van het gemeentefonds vanaf het jaar 2026. In aanloop daar naar toe stelt het kabinet voor gemeenten in de septembercirculaire eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar via de Algemene uitkering van het gemeentefonds. Met het extra te ontvangen bedrag hebben wij al rekening gehouden in de begroting 2023- 2026.

Tabel 2 *Ontwikkeling saldo van de begroting (bedragen x € 1.000)*

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
Saldo begroting	+ 590	+ 488	+ 2.919	+ 5.746	+ 367
<i>Effect A.U. op het saldo van de begroting</i>	+ 1.534	+ 2.766	+ 2.336	+ 401	- 371
Nieuw saldo	+ 2.124	+ 3.354	+ 5.255	+ 6.147	- 4

+ = voordeel

De financiële gevolgen van de septembercirculaire 2022 worden verwerkt in de Jaarrekening 2022 en in de Perspectiefnota 2023 - 2027.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

Op 5 oktober jl. heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties alle gemeenten gemeld dat zij bij het opstellen van de septembercirculaire 2022 van het gemeentefonds een fout hebben gemaakt. In de decembercirculaire 2022 zal deze fout worden hersteld door het ministerie en worden gemeenten geïnformeerd over de juiste bedragen voor de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Indien uitgegaan wordt van de nieuwe juiste cijfers, dan schatten wij in dat dit voor de gemeente Steenwijkerland vanaf het jaar 2023 een structureel nadeel betekent van ongeveer € 640.000. Dit nadeel is **niet** verwerkt in deze informatienota. Bij de informatienota over de decembercirculaire 2022 komen wij hierop terug.

Besluit

de informatienota septembercirculaire 2022 gemeentefonds vast te stellen.